

Výstava
VINCENT
/scenár/

Výstava sa skladá z dvoch hlavných farebných častí: temnej a farebnej. V každej miestnosti bude časť korešpondencie van Gogha bratovi Theovi, doplnenej náčrtmi obrazov, na zdôraznenie veľkorysej bratskej lásky, bez ktorej by sa Vincent nikdy nebol stal maliarom.

Detské práce budú označené menom autorov

Výstava bude montážou výtvarných a literárnych citátov

1.miestnosť

Objekt : „Vincent“ – panel s okienkovými písmenkami

Objekt: ZO ŽIVOTA VINCENTA: /priestorový objekt, s použitím štruktúr rôznych materiálov, kameň, hĺna, piesok, uhlie, papier, farby, plátno...

Portrét van Gogha – kresba podľa fotografie

Text:

Vincent van Gogh sa narodil 30. marca 1853 v Groot Zundert. Keď mal 17 rokov stal sa predavačom v galérii umenia, neskôr študoval za kazateľa a napokon začal kresliť a maľovať. Na tejto trnistej ceste mu neustále pomáhal brat Theo. Vincent van Gogh sa učil od slávnych maliarov Milleta, Delacroixa, Halsu, Daumiera, Brueghela, Rembrandta, Rubensa, obdivoval japonské umenie. Žil v Holandsku, Belgicku, Francúzsku. Jeho osobitosť sa prejavila nesmiernou vôľou a nadaním.

Niekoľko reprodukcii od spomínaných maliarov

Obraz Jedáci zemiakov

-štúdie k obrazu,

-kresba - monochrom

-priestorová scéna s figúrami v samostatných plánoch, umiestnenými okolo stola

Hlavným motívom úvodnej časti výstavy bude obraz z roku 1885. Zobrazuje sedliacku rodinu de Grootovcov, ich čierne tváre, jednoizbovú chatrč, stôl, lampu, misu so zemiakmi.

Priestorové riešenie obrazu bude rozčlenené do niekoľkých plánov. Figúry sú buď zväčšené reprodukcie kresby, / ktorá vznikla podľa pôvodného obrazu / alebo reliéfne kaširované a domaľované.

Stôl aj podlahu prikryjú reprodukcie van Goghových prác v štvorcovej sieti, / šachovnica / s niekoľkými neobvyklými otvormi.

Zrkadlové „mláky“

Kompozícia má zlatožltý rám a pozadie farby zreých klasov

Na ňom ležia skladacie drevené kocky, prípadne užitočné predmety ako napríklad kanvica – otapatované podobným vzorom . Zemiaky vymodelované z hliny.

Text: Z listu Theovi 30.4.1885

„Od starých holandských majstrov som sa naučil, že kresba a farba sú jedno. De Grootovi si posadali za stôl. Chcel som jasne vyjadriť, že ľudia, čo pod lampou jedia zemiaky rukami priamo z misy, okopávali ich tými istými rukami. Chcel som hovoriť o práci rúk, o tom, ako si statočne zarábajú na chlieb. Musím žiť s nimi v chalupách, na poliach, v lete znášať páľavu, v zime sneh a mráz...maľujem priamo pred svojim motívom“

Text:

Priveľa nás je pri stole.

Iba bokom sedávame a pravou rukou k mise.

Pri jedle mlčíme. Len čel'uste pracujú ako krosná.

V dostatku žijete. A bičujú vás vrásky.

V starnúcej knihe hľadám pre vás list.

Lepšie sú hlúbky za pokrm, no v prítomnosti lásky, než vykŕmený vôl a vôkol nenávisť.

Objekt: Panel - múrik s imitáciou kamenného a hlineného povrchu, na ňom nainštalované keramické práce

Text:

...medzi kameňom a hlinou je čiara života...

Jarná hlina

Jesenná hlina

Obraz: KOSTOL V NUENENE – drevená nika s dvierkami

Text:

Veterný zámok, na chvíľku ešte prichýľ maličkú báseň ako sivú myšku, vystrašenú tak zrazu bez domova, iba to ťažké nebo nad sebou.

Objekt: Vtáčie hniezdo

Text:

Krajina zniesla vajíčko, vzrušená ako nikdy.

Spieva a vonia hlbínou až dolu, do pivníc.

Ďalšie práce s tkáčskou, baníckou, alebo roľníckou témou.

Text:

Roztáčanie ľanu

...Je oheň v kmeni, v semienku strom a v strome kolíska...

Prechádzame bezfarebným reliéfnym prechodom do ďalšej miestnosti.

2.miestnosť:

*Objekt visiaci zo stropu. Chaoticky usporiadané farebné nite, špagáty a konáre
Farebne upravená podlaha.*

Obraz: DO PRÁCE

Text:

Ťažká jak úder van Goghovho štetca je chôdza jari u nás v horách.

**Ryšavý maliar s hlavou lanskej trávy tu uzimeno vrávorá po lúke,
ešte s husou kožou mrazu.**

Tým hrubým štetcom skúša tón. ...

Obraz: ROZSIEVAČ /Širší rám pokrytý prírodným materiálom a pastóznou maľbou/

Text:

Zrno má čas.

Zrno je hra.

**A hra je mocnejšia, než ten čo hrá, kto rozsieva,
len dosadený do hry.**

Rok čo rok zo snopa na snop skáče svetlo.

Text: Z listu Theovi

Pokúšam sa maľovať tak dobre ako maliari, ktorých som miloval a obdivoval.

Obrazy: Sériá autoportrétov van Gogha

3.miestnosť

Obraz: ČLNY NA PLÁŽI:

/Širší biely rám - reliéfný, farby akoby obtekali rám a vytekali z neho von/

Text:

Aj z morí sa raz stane mláka.

Slnčné peklo plápolá...

*Objekt: Zväčšené grafické štrukturálne kompozície – perokresby na plošných plánoch
v priestore*

Obraz: NOČNÁ KAVIAREŇ /Séria rovnakých motívov/

Text:

Holuby v meste.

Anjeli strešných skrýší.

Obraz: HVIEZDNA NOC NAD RHONOU

Text:

Koľko je hodín pred nami?

A koľko hviezd je nad nami?

Zástupy vidím v poli stát'.

Prikrý ich, Bože, hviezdami

Rána sa nepýtaj, kam svoje hviezdy trati...

Objekt: Farby – Ittenov točiaci sa farebný kruh so zrkadliacimi prevodovými kolieskami uprostred miestnosti /vodorovne/

- niekoľko ukážok ako sú zoradené farby zo spektra a ako sa farby v zmyslovom vnímaní miešajú/.

Text s farebnými ukážkami úryvok z knihy O. Bartka „Farba a jej použitie“

„Lomením bieleho svetelného lúča cez hranol vznikne dúha...“

Farby sa postupne prebúdzajú v priestore miestnosti, v rozfarbenej záhrade. Tečú krúživo, vírivo pretekajú. Je to detail zväčšeniny van Goghovej maľby. Maľba vniká do priestoru.

Farby sa zrkadlením znásobujú, prechádzajú nimi tieň, postupne sa sústreďujú na čisté farebné plochy.

Farebné maľby na strope miestnosti, aj farebne voľné a geometrické členenie podlahy.

Ďalej objekty: farebné kruhy – mlyny, valcový vír, maľované závesy v rukopise van Gogha.

Text: **Vincent vedel, že pre akademikov povetrie nejestvuje, je to len prázdny priestor, do ktorého umiestňujú meravé, nehybné predmety /ukážka akademizmu ako prežitku/.**

4. miestnosť

Objekty: Paríž –

fotografia Eiffelovej veže domalovaná impresionistickými bodmi

Fotografia Thea van Gogha

Objekt: Veterný mlyn

Objekt: Slniečnice – otáčajúce sa hlávky slnečnic, striedajúce sa s rôznymi špirálami

Obrazy: SLNEČNICE

Texty:

Listami dýcha rastlina, kto verí, dýcha snením

...Slniečko, daj nám dnes na zemi chlieb a pokoj...

...Láska, čo ľuďom kraľuje, za váš stôl sadla si.

Objekt: Predavač farieb a obrazov Pér Tanquy – obchodík so zvoncom

Objekt: ŽLTÝ DOM, 12 dosiek so slnečnicami / stavba/, bledofialová a blankytná farba interiéru, žltá farba zvonka

holub, stolička, posteľ, okno /podľa reprodukcie obrazu/

V oknách domu sa otáčaním a posúvaním objavujú reprodukcie maliieb Van Goghových súčasnikov.

Vo vrchnom okne sa menia figúrky ako na orloji

Portrét Paula Gauguina, maľby Cézanna, Rousseaua, Lautreca, Seurata

Portrét Van Gogha od Gauguina

Obraz : Uspávanka / Pestúnka medzi slnečnicami/

Obraz: IZBA /rozvinutý do priestoru/

Text:

Na dvore hrebú víchrov kone tmu bez jasu a bez tóní.

I moja izba /vo tmách tonie/.

A ja v nej sám jak srdce v zvone...

Obraz: PRÁZDNA STOLIČKA

Text:

...Pokoj vecí má čas, je ako rieka, čo nedbá, kedy príde do mora.

5. miestnosť

Obraz: Autoportrét

Text:

A každý deň za svojim údelom stúpavaš, človek.

Na tej ceste vzišiel ti z čela horký obláčik

...Kričal si.

...A veľké mocné vrchy dookola tvoj hlas si hádzali tak ľahučko ako semienko púpavy. Ktoré si potom sadne do trávy, korieňok pusti.

Objekt: ARLES - kaleidoskopy

Objekt: AUVERS

znázorňujúci časť kostolíka v Auvers s hadíťm chodníkom

Text:

**-Ako vieš, že miesto, ktoré si si vybral, dobre výjde na plátne?
-Ak chcem pracovať, nesmiem sa báť omylov**

Obraz: DETI

Text:

Zamyslený anjel

**Čo vidí anjel, keď sa takto díva ? A keď si krídla zložil do lona.
Nepretržitá radosť spravodlivá sa ukoná...**

...Ostrovček ticha v štebotavej duši, ako ťa čítať?

Obraz: ALEJ

Text:

**Odstúp sa, les, a nestraš nás tou výškou,...
Odstúp sa, les, sprav miesto pre deti!**

Obraz: ČERVENÁ VINICA

Text:

Babočka admirál

**...Vlietol si Bohu do vinice, práve keď kvitla jeho réva.
...Aké je sladké, keď Boh ľúbi, aké je horké, keď sa hnevá.**

Obraz: SLANKO

Obraz: PŠENIČNÉ POLE S CYPRUSMI

Texty:

Žatevné ráno

Tábor je tichý, vojsko ešte spí.

...A ráno, vlhké ako nozdry koňa, naberá vzduch a vetri.

Letná krajina

Je prestreté, kraj teplo parí, vráť sa. Zelený obed vonia na stole...

Šípky už bičali na kríku. Na poli svietila slama.

Voňalo. ...

...Z úst tiekli prúdy medu. A neosládili horkastú ľudskú biedu.

Z úst tiekol hustý med, kúpali sa v ňom osy.

No pravdu vedel ten, kto pred ňou išiel bosý.

Obráz: HVIEZDNA NOC

Texty:

**V jaskynke pamäti svieti večné svetlo.
A z povaly tam padá hviezdny prach.**

Krajina ako organ večerný tam ticho hrmí.
Tenké klávesy roličiek svietia.
A chorál, starý chorál padá na lesy.

Obráz: ULICA V AUVERS

Obráz: KVTNÚCE STROMY

Obráz: ZARMÚTENÝ STAREC

**Ono to raz na každého príde.
Príde k nám a príde za vami.
Že si hlavu v náhlom osamení pot'ažkáva človek na dlani.**

Obráz: LIEČEBŇA

Obráz: DOKTOR GACHET

Do koša chytáš, z koša vytečie. Bláznivý rybár, múdry človeče.

Obráz: KOSTOL V AUVERS

Text:

**Ale tá zem len uteká pod nožičkami človeka.
Zhadzuje ho.
A tak sa bráni jak divý koník nesedlaný.**

Aj ovečky sa pasú a nájdu presne, čo chcú od zeme.
Tajomstvo jakživ malo mnoho času.
Najhlbšie v nás je to, čo nevieme.

Jamôčka, ktorú vyhlbil do trávy kameň v poli.
A po tom prázdne spoznajú, akí sme vlastne boli.

**Verné veci mlčia. Zem i lesy – všetko si t'a ticho spomína.
A ty sám v tom tichu poznáš, že si Hlbina.**

...oči ráno odletia, večer sa vrátia ukonané...

...Kto povie krásu, jak hlboko je v nás?...

Mnoho vieš uniesť človeče... Len neunesieš seba

**Zelená žije, je to živý tvor.
Tvor, ako starne, potichu sa mení.
Mladučká zeleň mladých jarných hôr.
Čistá a svetlá. Jak riečka pri prameni.**

Ale až naplní sa čas, ty nepotrváš...
Na starom mieste nepočkáš a rozbehneš sa po horách:
potôčik budeš,
potom rieka,
až, podajúc sa na človeka, ustato vplynieš do mora.

**Každý chvíľku t'ahal píľku.
Chvíľku ja a chvíľku ty.
Každý svoju násobilku,
k svojmu času prikutý,
veľkú ja a malú ty...**

Čakanka

Raz, keď sa miera naplní a pretrhne sa struna,
po každom živom ostáva ľahučké prázdno tuná.
Jamôčka, ktorú vyhlbil do trávy kameň v poli.
A po tom prázdne spoznajú, akí sme vlastne boli.

Nové modlidbičky

Deti a dúha

Raz mali anjeli kreslenie.

A pane – s farbičkami.

A v triede bolo ticho nesmierne a mafovali sami.

Stvoriteľ prišiel iba po chvíli pozrieť sa na obrázky.

A múdre oči sa mu rosiť od dojatia a lásky.

„Čo ste to vymysleli, detičky? Veď je to divukrásne!
Čo skrýva v sebe duša maličkých, že múdry iba žasne?“

A začal farbiť krídla motýľov a vymýšľal si kvety.

A radiť Mu podchvíľou tí mali drobní svätí.

Potom s s nimi zdvihol do výšky, mafoval vtákom perie.

A hovoril si: „Moje hlavičky, kde sa to v nich len berie?..“

Dielo použité ako predlohy:

Jedáci zemiakov

Vincentova izba

Prázdna stolička

Stolička s fajkou

Žltý dom v Arles

Nemocnica v Arles

Ulica v Auvers

Kostol v Auvers

Kaviareň v noci

Búrľivá noc

Noc nad Rhanou

Portrét Péra Tanguyho

Autoportréty

Doktor Gauchet

Červená vínica

Rozsieváč

Nuinen-kostol

Poštár Roulin

Pani Rulinová

Dve deti

Kvitnúci strom

Alej v Arles

Rybárske činy

Na ceste

Starý človek

Prechádzka pri mesiaci

Cyprusy

Sinečnice

Halúzka

Maky vo váze

Atmosféru výstavy budú dotvárať kontrasty:

dedina – mesto, stolička – kreslo,

klobúk – otrhaný slameniak, hrnček – šálka,

zodraté bačkory – elegantné topánky

staré zašlé zrkadlo – zrkadlo v poziatennom ráme,

Žánrové rozdelenie obrazov:

dedina – mesto

more, polia, lúky, záhrady,

pohybové štúdie

portréty, zátišia

farebný vzduch – dýchanie, mlyny – vietor

svetlo - slnko, tieň

VÝSTAVA VINCENT

1. časť: Výplne okien na Rudnayovom námestí oproti vchodu do BIBIANY

2.časť: BIBIANA – 1.posch.: Zo života Vincenta van Gogha

1. miestnosť:

- * tradičné holandské maliarstvo, vplyv starých holandských majstrov na van Gogha
- * životopis mladého Vincenta, fotografie
- * Spomienka na baňu v Borinage

2. miestnosť:

- * priestorový obraz „Jedáci zemiakov“, láska k sedliackemu životu

3. miestnosť:

- * Paríž
- * „Zdvíhací most v Arles“

4. miestnosť:

- * Žltý dom v Arles

5. miestnosť:

- * Auvers, posledné obdobie života

3. časť: BIBIANA – Malá galéria, prízemie: detské práce inšpirované Vincentom van Goghom, Základná umelecká škola v Trnave

Výstava venovaná Vincentovi van Goghovi. Prechádzka obrazmi v priestore. V sprievodnom texte hovorí Vincent o svojom dramatickom putovaní o práci. Reprodukcie van Goghových diel sprevádzajú výtvarné práce detí zo Základnej umeleckej školy v Trnave na Hollého ulici. V poštových schránkach sú Vincentove listy adresované milovanému bratovi Theovi.

Auvers, 21. mája 1890

Milý Theo,

Píšem Ti z Auvers.

*Je tu nádherne, veľa vôní a
farieb. Mistrál je tu miernejší ako
v Arles. Vietor sa hrá s oblakmi a
zlatým obilím.*

*Pamätáš sa na starý mlyn,
v ktorom sme sa hrávali,
keď sme boli malí?*

*Som Ti za všetko vd'ačný.
Bez Teba by som si
na svete neporadil.
Dávaj na seba pozor!*

Tvoj Vincent

Arles, 20. 5. 1888

Milý Theo,

teším sa, že prídeš sem do Arles.

Izba, v ktorej budeš bývať, je vyzdobená žltými slnečnicami. Keď ráno otvoríš okno, uvidíš zelené záhrady, vychádzajúce slnko a mestskú bránu.

Ja mám rád žltú. Maľujem vo dne, v noci. Krajinu i ľudí. Keď chcem maľovať noc, svietim si sviečkami prilepenými na klobúku.

Pozval som sem aj Gauguina.

Srdečne Ťa pozdravuje

Vincent

Paríž, 20. 2. 1887

Milý Theo,

Paríž je pre mňa veľmi rušný.

*Odchádzam do Arles. Napíšem Ti, len
čo tam prídem.*

*Aby si na mňa nezabudol, rozvešal som
na steny Tvojho bytu niekoľko mojich
obrazov.*

Vincent

Nuenen, 4. mája 1885

Milý Theo,

*Aké je dobré chodiť v zime po kolend v snehu,
na jeseň zas v hlbokom lístí, v lete po zrejúcom obilí,
na jar v trávle!*

Teraz maľujem olejovými farbami.

*Maľujem obraz Jedáci zemiakov, ako Millet namaľoval
obraz Anjel Pána.*

*Môj obraz vonia slaninou, dymom, horúcimi zemiakmi.
Dokončujem ho veľmi opatrne.*

Uvidíme sa v Paríži.

Tvoj Vincent

Borinage, 20. decembra 1878

Milý Theo!

Žijem medzi baníkmi v Borinage.

Chcem byť jedným z nich.

Jacques ma vzal so sebou do bane.

Je to obrovské podzemné mesto,

labyrint. Letel som zatvorený

v klietke úzkym komínom do hĺbky

650 metrov. Bola to pre mňa hrôza.

Hore bolo vidno denné svetlo, malé

ako hviezda na nebi.

Raz sa stalo banské nešťastie,

pod zemou zahynulo veľa mužov,

žien aj detí ... rozdal som teda

baníkom všetko, čo som mal.

Pozdravuje Ťa Vincent